

Een archeologische opgraving met beperkingen (AB) te Bethlehem, Rottum, gemeente Eemsmond (Gr.)

M.C. Blom

ARC-Rapporten 2005-80

Groningen
15 augustus 2005
ISSN 1574-6887

1 Inleiding

Aanleiding voor het onderzoek

De aanleiding voor het uitvoeren van een opgraving met beperkingen (AB) aan de Jacob Tilbusscherweg 12 te Rottum (op de wierde van Bethlehem), gemeente Eemsmond, is de bouw van een veestalling met melkstal door de familie Duivenvoorden. Het plangebied ligt deels op een wierde met een monumentenstatus met hoge archeologische waarde. Ook de omgeving van de terp is gewaardeerd met een hoge archeologische verwachtingswaarde. Voorafgaand aan de bouwplannen is daarom een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een bureauonderzoek en grondboringen uitgevoerd. Dit onderzoek werd uitgevoerd in maart 2005 (De Roller & Wieringa 2005).

Doel van het IVO

Doel van het IVO was om duidelijkheid te krijgen over de gaafheid, datering en begrenzing van de wierde. Aan de hand van deze gegevens zou kunnen worden bepaald of de nieuwbouw de eventueel archeologisch interessante lagen zou verstoren.

Resultaten van het IVO

De conclusies van het IVO zijn als volgt:

- De toplaag van de wierde is aangevuld met een mengsel van grond en puin.
- De wierde wordt aan de zuid- en de westkant begrensd door de voormalige gracht en de wierde loopt niet door buiten de gracht.
- Buiten de gracht heeft de bodem een natuurlijke opbouw. De wierde is kleiner dan kaartmateriaal doet vermoeden.
- De nieuwbouw zal grotendeels buiten de eigenlijke wierde vallen.
- Door de geringe bouwdiepte zullen bij de nieuwbouw geen archeologisch interessante lagen worden verstoord.
- Op twee locaties zijn op grote diepte (1,80 m en 2,00 m beneden het maaiveld) vermoedelijk archeologisch interessante resten aangetroffen. Bij verstoring van het plangebied dieper dan 1,50 m beneden het maaiveld wordt dan ook archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.

Alle besluitvorming diende plaats te vinden in overleg met drs. J. Molema (Libau), de woordvoerder namens het bevoegd gezag.

Alhoewel door de nieuwbouw de bodem tot maximaal 0,50 m beneden het maaiveld verstoord wordt, werd door het bevoegd gezag besloten om voor alle zekerheid tijdens de bouwwerkzaamheden een AB uit te laten voeren. Door familie Duivenvoorden werd aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) de opdracht gegeven om een AB uit te voeren. Het onderzoek werd uitgevoerd door mw. drs. M.C. Blom en vond plaats op 5 augustus 2005.

Doel van de AB

Doel van de AB was om vast te stellen in hoeverre er nog archeologisch interessante lagen aanwezig zijn, die tijdens het IVO niet aangetroffen of herkend zijn.

Werkwijze van de AB

Tijdens de graafwerkzaamheden die zijn uitgevoerd ten behoeve van de bouw van

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

de veestalling met melkstal is de bodemopbouw bestudeerd en is gelet op de aanwezigheid van archeologische resten.

1.1 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2005/228
Provincie	Groningen
Gemeente	Eemsmond
Plaats	Rottum
Toponiem	Bethlehem
Kaartblad	3D
Coördinaten	236.260/600.280
Type object	Wierde met kloostervoorwerk
Type bodem	Wierde

2 Resultaten

Tijdens de AB kon worden waargenomen dat de bodem vanaf ca 50 cm beneden het maaiveld bestaat uit rulle, gerijpte klei met geelbruine vlekken van ijzerneerslag. Op deze laag klei bevindt zich de bouwvoor. Op afbeelding 2 is de bodemopbouw zichtbaar. In de noordwestelijke hoek van het plangebied is een oude gracht aangesneden. Deze gracht is opgevuld met recent puin.

3 Conclusies

Tijdens het IVO werd al vastgesteld dat de bodemopbouw buiten de gracht op het plangebied natuurlijk is. Tevens werd vastgesteld dat door de geringe bouwdiepte geen archeologisch interessante lagen zullen worden verstoord. Tijdens de AB zijn

Afbeelding 2 De bodemopbouw zoals deze werd waargenomen tijdens de AB. Foto: M. Blom.

in de bodem van het terrein geen lagen waargenomen die afwijken van de resultaten van het IVO. Ook zijn geen archeologisch interessante sporen of voorwerpen gevonden.

Literatuur

Roller, G.J. de & A. Wieringa, 2005. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een bureau-onderzoek en boringen te Bethlehem, Rottum, gemeente Eemsmond (Gr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2005-24).